

POSEBNOSTI OCENJEVANJA PRI POUKU SOCIOLOGIJE V GIMNAZIJI 2015/16

NAČINI PREVERJANJA ZNANJA

1. Znanje se preverja pred, med in po posredovanju novih učnih vsebin ter neposredno pred pisnim ocenjevanjem znanja z namenom, da ugotovljamo predznanje, ponavljamo in utrjujemo ter ugotovljamo razumevanje novih učnih vsebin.
2. Preverjanje lahko poteka ustno ali pisno s pomočjo učnih listov, vaj iz delovnih zvezkov, različnih nalog itn.

MINIMALNI STANDARDI ZNANJA

Dijakinja oz. dijak zna večinoma **navajati in opisovati** družbene procese, pojave, teoretične koncepte, vendar, kadar pa dijakinja oz. dijak osmišlja in vrednoti, je **utemeljitev skromna, površna in pogosto nejasna**. Nekatere izpeljave in utemeljitve v odgovoru so že lahko jasne, pogosto pa je podajanje znanja težko razumljivo, tudi zaradi preskokov v izpeljavi. Dijakinja oz. dijak delno že oblikuje sklepe, pomembne za analizo sociološkega problema.

OCENE

	Pisne ocene	Ustne ocene	Referati	Sodelovanje pri pouku	Druge ocene
2. LETNIK	2	min. 1	1 *	/	1 (neobv.)

* opomba: ocena je obvezna za dijake, ki v okviru projekta pisna spretnost izberejo referat pri sociologiji, za ostale je neobvezno

PISNO OCENJEVANJE ZNANJA

1. V prvem konferenčnem obdobju dijaki pišejo pisno preverjanje v obliki **kontrolne naloge** v drugem pa v obliki **eseja** (*kriteriji ocenjevanja so priloženi na koncu*).
2. Obseg snovi, čas pisanja, dovoljeni pripomočki in točkovnik so navedeni na prvi strani pole. Velja naslednji točkovnik (odstotni) pri kontrolnih nalogah:
odl (5) = 100-90% , pdb (4) = 89-78% , db (3) = 77-63% , zd (2) = 62-50% , nzd (1) = 49-0%
Pri esejih pa točkovni kriterij, ki je priložen na koncu.
3. Na prvi strani pole so podana tudi vsa navodila in pravila pri pisanju, kot tudi sankcije ob morebitnih kršitvah pravil.
4. Pred pričetkom pisanja skupaj z dijaki preberemo navodila oz. pravila pri pisanju ter sankcije zaradi kršenja pravil.
5. Dijak , ki v konferenčnem obdobju ni pridobil pisne ocene, ni pozitivno ocenjen.

USTNO OCENJEVANJE ZNANJA

1. Ustno ocenjevanje je napovedano-po vrstnem redu v redovalnici, zato opravičevanje (razen v izjemnih primerih kot je smrt v družini ali dolga bolezenska odsotnost) ni možno. Dijaki s statusom športnika ali dijaki, ki imajo neodložljive obveznosti (npr. zdravnik specialist in podobno) so dolžni pred napovedanim datumom ustnega ocenjevanja učitelja obvestiti, da na določen dan ne bodo mogli odgovarjati ter se dogovoriti za nov datum. Skrajni rok za tak dogovor je **tri dni** pred datumom napovedanega ustnega ocenjevanja.
2. Dijak v šolskem letu pridobi vsaj 1 (eno) ustno oceno. V posamezni uri je praviloma vprašan en dijak.
3. Če dijak, ki bi moral biti vprašan, manjka, je vprašan kadarkoli, nenapovedano. Namesto odsotnega dijaka odgovarja tisti, ki je v redovalnici za njim oz. največ dve mesti za odsotnim dijakom.
4. Zadnja obravnavana snov ni predmet ocenjevanja, razen če je od obravnave minil več kot en teden.
5. Vprašani dijak ima na voljo dva sklopa vprašanj: A in B. Prvi vprašani dijak sam izbere, na kateri sklop želi odgovarjati (vprašanj ne vidi), drugi dijak odgovarja na sklop, ki je »ostal«. Zamenjava sklopa naknadno ni mogoča.
6. V vsakem sklopu so tri vprašanja in za odgovor na vsako vprašanje dobi dijak delno oceno. Tri delne ocene sestavljajo končno oceno, ki se vpiše v redovalnico. Na določitev vsake delne ocene vplivajo : samostojnost pri odgovarjanju, kakovost odgovorov in spretnost uporabe zemljevida (kako se dijak »znajde« na zemljevidu).
Natančnejši kriteriji ustnega ocenjevanja so bili sprejeti na sestanku družboslovnega aktiva : *Skupni opisni kriteriji ustnega ocenjevanja pri družboslovnih predmetih* in jih dijaki ob predstavitvi kriterijev ocenjevanja dobijo v roke (za domov).
7. Končna ocena se določi na osnovi spodnje tabele.

TABELA OCEN

OCENA	KOMBINACIJE DELNIH OCEN									
5	555	554								
4	553*	552	551	544	543	542	444	443		
3	541	533*	532	531	442*	441	433	432	522	521
	431									
	333	332								
2	511	422*	421	411	331*	322	321	222	221	
1	311*	211	111							

* Pri teh treh kombinacijah ocen dobi dijak dodatno krajše vprašanje. V primeru popolnoma pravilnega odgovora se končna ocena dvigne za eno oceno, torej n 4 oz. 3 oz. 2.

9. Učiteljica lahko v primeru konstantnega nemira v razredu ali če ugotovi, da dijaki ne delajo sprotno, napovedano ocenjevanje ukine. Če dijak ne napiše 3-4 domačih nalog letno, se ukine napovedano ustno ocenjevanje. Če učiteljica ugotovi, da sistem napovedanega ustnega ocenjevanja razpada v celotnem oddelku, kar se izkaže z 4-5 primeri neuspešnega napovedovanja ustnega ocenjevanja, se lahko odloči za ukinitvev napovedanega ustnega ocenjevanja

DRUGE OBLIKE OCENJEVANJA

Učiteljica bo pri dijakih spodbujala in po potrebi ocenjevala tudi **druge izdelke**, npr. referate, domače naloge, prispevke k dialogom, krajše pisne interpretacije manj zahtevnega sociološkega besedila, kritično analizo medijskih sporočil, pripravo in predstavitev osnutka raziskovalne naloge ali drugo samostojno delo. V preverjanje bodo postopoma vedno bolj vključeni elementi, ki poleg poznavanja in razumevanja zahtevajo še sposobnost za analizo, sintezo in uporabo naučenega.

Dijakinje in dijaki lahko na lastno pobudo izdelajo tudi krajše pisne interpretacije manj zahtevnega sociološkega besedila, kritično analizo medijskih sporočil, pripravo in predstavitev osnutka raziskovalne naloge, izdelajo krajšo raziskovalno nalogo ali drugo samostojno delo. Za vse naštetu se morajo vnaprej dogovoriti z učiteljico oz. učiteljem za konzultacijo in pravočasno pred predstavitvijo v razredu izdelek predložiti v pregled. Na ta način si lahko izboljšajo zaključeno oceno. Za ocenjevanje referata veljajo natančnejši kriteriji za ocenjevanje referatov, ki so bili sprejeti na sestanku družboslovnega aktiva. Kriterij za druge izdelke so priloženi na koncu.

POPRAVLJANJE IN IZBOLJŠEVANJE TER NAKNADNO PRIDOBIVANJE PISNIH OCEN MED IN PO KONCU OCENJEVALNEGA OBDOBJA

Poteka v skladu s skupnimi kriteriji družboslovnega aktiva in internimi šolskimi pravili.

ZAKLJUČEVANJE OCEN

1. Upoštevajo se vse med letom pridobljene ocene. Ocene niso enakovredne. Pisna ocena je zaradi večjega obsega ocenjevane snovi ter popolne samostojnosti pri delu vredna več kot ustna in katerakoli drugače pridobljena ocena, zato zaključena ocena **NI** preprosto aritmetična sredina vseh ocen. Upošteva se tudi dosežena odstotna vrednost posamezne pisne ocene.
2. Poleg samih ocen se pri zaključevanju upošteva tudi dijakovo siceršnje (sprotno) znanje, napredek, prizadevnost, delavnost in samostojnost pri pouku ter odnos do izpolnjevanja obveznosti.
3. V primeru, ko je (glede na 1. in 2. točko) dijak »med oceno«, se dijaku napove datum dodatnega ocenjevanja, ki je, odvisno od časa ali števila dijakov, lahko ustno ali pisno. V primeru ustnega ocenjevanja si dijak lahko datum izbere tudi sam. Lahko pa se dodatnemu ocenjevanju odpove. Če dijak na dan, ko bi moral pridobiti dodatno oceno, manjka, oz. se dodatnemu ocenjevanju odpove, se mu končna ocena zaključí navzdol.
4. Za pozitivno končno oceno morata biti obe pisni oceni pozitivni. Končna ocena tudi ne more biti pozitivna, če dijak ni popravil noc-a iz prejšnjega ocenjevalnega obdobja, oz. ni v prvem ocenjevalnem

obdobju pozitiven oz. če v zadnjem ocenjevalnem obdobju nima nobene pozitivne ocene, oz. če v zadnjem ocenjevalnem obdobju ni pridobil pisne ocene.

IZPITI

Potekajo v skladu s skupnimi kriteriji družboslovnega aktiva.

Kočevje, julij 2015

-Sestavila:

Loti M. Behin, prof. geo., l.r.

Opomba: izraza dijak, dijaki se uporablja kot nevtralna izraza za oba spola.

Ocenjevalni kriterij sociološkega eseja:

Izmed danih naslovov (na izbiro sta dana najmanj 2 naslova) izberejo enega in nanj napišejo sociološki esej, ki vsebuje vsaj 200 besed.

Skupno število točk: 30

- 0-14 **Nezadostno:** Odgovor ne zadošča za pozitivno oceno, saj je popolnoma nerelevanten (npr. zgreši naslovno trditve, vsebuje zgolj zdravorazumsko razmišljanje o naslovni trditvi, itn.), ker ni razviden sociološki uvid v problem. Če je že najti kaj relevantnega, gre za naključje ali zgolj za navajanje fragmentov, ugotovitev, dejstev in informacij, ki celote in niso pomembni za analizo, razlago ali razpravo o sociološkem problemu, zapisanem v naslovni trditvi.
- 15-18 **Zadostno:** Odgovor tvori razmeroma celovito besedilo esejističnega tipa (uvod, jedro, zaključek). Nekatere izpeljave in utemeljitve so že lahko jasne, pogosto pa je odgovor težko razumljiv, tudi zaradi preskokov v izpeljavi. Naloga je večinoma opisna, kadar pa dijakinja oz. dijak osmišlja in vrednoti, je utemeljitev skromna, površna in pogosto nejasna. Dijakinja oz. dijak delno že oblikuje sklepe, pomembne za analizo sociološkega problema.
- 19-22 **Dobro:** Esejistična zgradba eseja je s formalnega vidika dobra; uvod razloži sociološki problem, na osnovi navedenih ugotovitev, dejstev in informacij dijakinja oz. dijak oblikuje sklep. Zgradba odlomkov je zvečine dobra. Mestoma je še najti preskoke v izpeljavi. Sociološki problem, ki ga zastavlja naslovna trditve, dijakinja oz. dijak razume, kar mu omogoča pregled nad celoto. Uporablja osnovno sociološko terminologijo, ki je pomembna za osmišljanje in vrednotenje obravnavanega sociološkega problema. Vendar so pojmi pogosto sprejeti kot samoumevni, njihova analiza je obrobna.
- 23-26 **Prav dobro:** Esejistična zgradba je s formalnega in večinoma tudi vsebinskega vidika dobra. Uvod in zaključek sta jasna, jedrnata in relevantna. Izpeljave in utemeljitve so skladne in razumljive, posamični odlomki so največkrat smiselno zaokrožene celote in so pogosto med seboj dobro povezani. Sociološki problem iz naslovne trditve je razumljivo predstavljen skozi celotno strukturo eseja. Nasploh v eseju prevladuje strokovna utemeljitev trditve pred prevzemanjem stališč. V osmišljanje in vrednotenje družbenih pojavov in procesov vključuje sociološke koncepcije, razlage in teorije pri pojasnjevanju družbenih pojavov. Nekatere utemeljitve so še pomanjkljive.
- 27-30 **Odlično:** Poglobljen in strokovno utemeljen odgovor na naslovno trditve, ki vsebuje analizo pojmov in smiselno razvito pojmovno mrežo. Uvod in zaključek sta jasna in jedrnata, z dobro formuliranim sociološkim problemom. Osmišljanje in vrednotenje naslovne trditve je jasno in v pojasnjevanje in presojanje vključuje različne teoretske zorne kote pri obravnavi sociološkega problema. Odlomki so zaokrožene celote, ki so med seboj dobro povezane s strokovnim utemeljevanjem trditve. V esejski odgovor vključuje sociološko terminologijo in kaže poznavanje za analizo sociološkega problema bistvenih socioloških koncepcij, razlag in teorij. Dijakinja oz. dijak ugotovitve širše povezuje ter navaja tudi izvirne poglede na problematiko. Eseg še lahko ima kakšno majhno pomanjkljivost.

Splošna ocenjevalna shema za druge izdelke:

Nezadostno (1): Izdelek ne zadošča za pozitivno oceno, saj je popolnoma nerelevanten (npr. zgreši vprašanje, vsebuje zgolj zdravorazumsko razmišljanje o sociološkem problemu, ki se odraža v vprašanju, itn.), ker ni razviden sociološki uvid v problem. Če je že najti kaj relevantnega, gre za naključje ali zgolj za navajanje fragmentov, ugotovitev, dejstev in informacij, ki celote in niso pomembni za analizo, razlago ali razpravo o sociološkem problemu.

Zadostno (2): Nekatero izpeljavo in utemeljitev v odgovoru so že lahko jasne, pogosto pa je Izdelek težko razumljiv, tudi zaradi preskokov v izpeljavi. Izdelek je večinoma opisen, kadar pa dijakinja oz. dijak osmišlja in vrednoti, je utemeljitev skromna, površna in pogosto nejasna. Dijakinja oz. dijak delno že oblikuje sklepe, pomembne za analizo sociološkega problema.

Dobro (3): Izdelek na zastavljeno vprašanje je celovit in zaokrožen. Sociološki problem, ki ga zastavlja vprašanje, dijakinja oz. dijak razume, kar mu omogoča pregled nad celoto. Razloži sociološki problem. Na osnovi navedenih ugotovitev, dejstev in informacij dijakinja oz. dijak oblikuje sklep. Mestoma je še najti preskoke v izpeljavi. Uporablja osnovno sociološko terminologijo, ki je pomembna za osmišljanje in vrednotenje obravnavanega sociološkega problema. Vendar so pojmi pogosto sprejeti kot samoumevni, njihova analiza je obrobna.

Prav dobro (4): Sociološki problem, ki ga predstavlja izdelek, dijakinja oz. dijak razume, kar mu omogoča pregled nad celoto. Razloži sociološki problem in na osnovi navedenih ugotovitev, dejstev in informacij dijakinja oz. dijak oblikuje sklep. Izpeljave in utemeljitve so skladne in razumljive, posamični odlomki so največkrat smiselno zaokrožene celote in so pogosto med seboj dobro povezani. Sociološki problem iz je razumljivo predstavljen skozi celoten Izdelek. Nasploh v izdelku prevladuje strokovna utemeljitev trditve pred prevzemanjem stališč. V osmišljanje in vrednotenje družbenih pojavov in procesov vključuje sociološke koncepcije, razlage in teorije pri pojasnjevanju družbenih pojavov. Nekatero utemeljitev so še pomanjkljive.

Odlično (5): Poglobljen in strokovno utemeljen Izdelek, ki vsebuje analizo pojmov in smiselno razvito pojmovno mrežo. Osmišljanje in vrednotenje sociološkega problema, ki se nahaja v izdelku je jasno in v pojasnjevanje in presojanje vključuje različne teoretske zorne kote pri podajanju odgovora. Razlaga v izdelku je zaokrožena celota, ki vključuje strokovno utemeljene trditve. V izdelek vključuje sociološko terminologijo in kaže poznavanje za analizo sociološkega problema bistvenih socioloških koncepcij, razlag in teorij. Dijakinja oz. dijak ugotovitve širše povezuje ter navaja tudi izvirne poglede na problematiko Izdelek ima lahko kakšno majhno pomanjkljivost.